

פתרונות לבעיות מעמודים 4 ו-5

18 מספרים. יש לחבר 10 פעמים את 999, כדי לקבל את 9990.

ניתן לכפול את 99 ב-10 ולחסר 99 או לכפול את 9 ב-100 ולחסר 9.

מתקבלים 18 ריבועים: ריבוע אחד של 3×3 , 4 ריבועים של 2×2 ו-13 ריבועים של 1×1 .

נשים לב שסכום כל זוג מספרים הוא 999. כלומר, את המספר השני שאתם כתבתם לא כתבתם באקראי, אלא דאגתם להשלמה של 9 יחידות, 9 עשרות ו-9 מאות. כלומר, כדי לחשב את סכום שמונת המספרים שבשורת המספרים יש לכפול את 999 ב-4. אולם, אם ננצל את העובדה ש-999 קטן ב-1 מ-1000, הרי שנוכל פשוט לחשב במהירות כמה זה 4×1000 ולחסר מהפתרון 4. את אותו "פטנט" ניתן לבצע גם במספרים דו-ספרתיים, כך שסכום כל זוג מספרים יהיה 99, או במספרים גדולים יותר. ואפשר גם לשנות את סדר העבודה: לבקש מחבר לכתוב את שני המספרים הראשונים, להשלים עוד שני מספרים, על-פי התנאים שהוצגו לעיל, ולבקש מהחבר להוסיף עוד מספר ואז לחשב במהירות את הסכום.

הסכום שיתקבל יהיה: $x+y=9a+6+9m+n=9(a+m)+b+n$
 מאחר וגם $b+n$ (הוא סכום השאריות) הוא מספר הניתן להצגה כזאת: $n+b=9g+j$
 יהיה: $x+y=9(m+a+g)+j$
 כלומר, השארית המתקבלת מחלוקת סכום השאריות ב-9 היא השארית המתקבלת מחלוקת סכום המספרים ב-9.

שיטת זריקת התשיעיות לבדיקת תרגילי כפל

נציג הפעם את ההסבר רק בדרך אלגברית:
 כל מספר ניתן להצגה ככפולה של 9 ועוד שארית כלשהיא. כאשר כופלים שני מספרים x ו- y :
 $x=9a+b$
 $y=9m+n$
 המכפלה שתתקבל תהיה:
 $xy=(9m+n)(9a+b)$
 $=81ma+9mb+9na+nb$
 כלומר, השארית המתקבלת בחלוקת המכפלה ל-9 היא סכם שהיא מכפלת השאריות בחלוקה ל-9 של כל אחד מהגורמים.

שיטת זריקת התשיעיות לבדיקת סכום מספרים

נסה להראות מדוע השיטה עובדת:
 המספר 365 ניתן להצגה כ-
 $360+5=40 \times 9+5$
 המספר 283 ניתן להצגה כ-
 $279+4=31 \times 9+4$
 המספר 157 ניתן להצגה כ-
 $153+4=17 \times 9+4$
 5, 4 ו-4 הן השאריות המתקבלות כשמחלקים כל אחד מהמחברים ל-9.
 נשתמש בהצגות אלו ונכתוב את סכום שלושת המספרים:
 $360+279+153=40 \times 9+31 \times 9+17 \times 9+5+4+4$
 $5+4+4=1 \times 9+4$
 לכן:
 $360+279+153=40 \times 9+31 \times 9+17 \times 9+1 \times 9+4=9 \times (40+31+17+1)+4$
 ניתן לומר שכל מספר ניתן להצגה כ-
 $9a+b$
 כלומר, כל מספר הוא כפולה של 9 ועוד שארית כל שהיא.
 כאשר מחברים שני מספרים x ו- y :
 $x=9a+b$
 $y=9m+n$

[מקורות]

Johnson.D.A, & Glenn W.H. *Short Cuts in Calculating, in Exploring Mathematics on Your Own*. London: John Murry.